
AEBLI, H. (1988). *12 formas básicas de enseñar*. Madrid, Narcea

En la societat en què vivim ens calen - als qui ens dediquem a la professió docent - alguns principis o eines fonamentals de l'ensenyament per tal de portar-lo a terme d'una forma òptima. Ens manca actualitzar-nos en qüestions de didàctica, concretament saber com s'ha de realitzar una anàlisi psicològica de la matèria que impartim, quins processos d'aprenentatge hi ha implicats en qualsevol ensenyament, quina és la millor manera de transmetre'ls a l'alumne, etc. Totes aquestes qüestions, juntament amb d'altres que hi són lligades implícitament i explícita, es constaten en aquesta obra.

És important l'existència d'obres com aquesta que aconseguen realitzar una bona interacció entre la teoria i la pràctica educativa, i a la vegada optimitzen els principis que fins aleshores hi ha sobre l'aprenentatge. L'interès de l'autor per donar a conèixer el seu rebuig a la contraposició - que tants cops s'ha invocat - entre la teoria i la pràctica didàctica, podria encetar una vegada més la polèmica. La teoria ha d'esforçar-se constantment per ésser en una realitat concreta; no s'ha de perdre en verbalismes i abstraccions inoportunes. Cal que siguem plenament conscients que per poder

teoritzar en l'àmbit educatiu hem de basar-nos en la pràctica pedagògica, i aquesta pràctica no pot analitzar-se si no es compta amb un tipus de metodologies especials (experimental, selectiva, observacional...).

Abans d'endinsar-nos a parlar de l'obra creiem que seria necessari fer una breu referència al seu autor. Hans Aebli va ser alumne de Piaget a la Universitat de Ginebra, on realitzà la tesi sobre Didàctica Psicològica. Després es formà en la psicologia americana de l'aprenentatge i del desenvolupament a la Universitat de Minesota. Aquesta formació es veu clarament reflectida a l'obra, i també el seu interès per l'àmbit de la formació i el perfeccionament de professors.

L'autor de l'obra ens confessa en el pròleg que vol contribuir a fer que els ensenyants aprenguin a captar els processos psicològics que desenvolupen en els seus alumnes quan són a l'aula i com es connecten els esmentats processos. En certa manera el que pretén, si més no, és científicar aquests processos per tal de desenvolupar, a partir de la conducta i el pensar de cada dia, les formes de comportament docent i els seus fonaments teòrics.

Aquesta obra és una segona edició d'una altra que porta el títol: *Formas básicas de enseñar*, el qual s'ha modificat afegint-hi el 12: *Doce Formas básicas de enseñar*.

Els capítols del llibre tenen en general, dues parts, una part didàctica i una altra de psicològica, i a l'inici de l'obra l'autor ens dóna idees de com podem fer-la servir-la qual cosa en facilita molt la lectura i interpretació-.

Cal constatar la importància que per als professionals de la docència té comptar amb certs tipus d'habilitats o capacitats comunicatives, indispensables perquè els processos d'aprenentatge que es generen en els alumnes es portin a terme de la manera més òptima possible. Aquest és un aspecte a què fins ara no s'ha concedit la importància que, segons el nostre parer, posseïx. Aebli ens fa pensar que sense aquestes habilitats o capacitats no es produirà una acció comunicativa que comporti el desenvolupament intel·lectual i l'adquisició de coneixements per part dels alumnes de forma correcta. És necessari que ens conscienciem que no només per haver cursat uns estudis, que ens capaciten per a la pràctica professional de la docència, tots som capacitats per a aquesta docència.

Aquesta obra, dirigida a aquests professionals, tant novells com experts, pot dividir-se en tres parts clarament diferenciades.

En la primera explica les quatre primeres formes bàsiques d'ensenyar, que es diferencien segons el medi en què l'alumne adquireix l'experiència i el professor la hi fa adquirir. Aquestes quatre

formes són: narrar i referir, activitat i aprenentatge per observació, observació d'objectes i imatges i lectura i redacció. Ens diu que el professor ha d'experimentar les possibilitats o els problemes que planteja la comunicació en els tres medis elementals i ens els corresponents a la lectura i escriptura.

A la segona part la qüestió dels medis passa a un segon lloc i es destaca més l'estructura, per tant es farà referència a unes altres tres formes d'ensenyar, l'esquema d'acció, l'operació matemàtica i el contingut conceptual; aquesta terminologia ens fa adonar de la incidència de Piaget en el camp de l'aprenentatge. El recolzament en la psicologia de Piaget i el seu afany per partir de l'experiència de la vida diària fan que el sistema d'Aebli constitueixi una font de fonamentació teòrica i a la vegada de reflexió i ajut imprescindible per als diversos nivells educatius.

La tercera part presenta les quatre formes d'ensenyar que corresponen a les quatre etapes del procés d'aprenentatge: la construcció d'una estructura mitjançant la solució de problemes, l'elaboració d'aquesta estructura, l'exercici i la repetició per consolidar-la i l'aplicació a noves situacions-problema. En aquesta part s'evidencia la intenció d'Aebli de jugar algunes de les teories actuals sobre l'aprenentatge i donar-los una vessant de caire pràctic i pedagògic.

En definitiva, es tracta d'una obra molt útil que els que ens de-

diquem a la docència hauríem de tenir present.

Ma. Rosa Buxarrais.

ARAUJO, J. B.- CHADWICK, C. B.: *Tecnología educacional. Teorías de Instrucción*. Barcelona, Paidós, 1988.

A cap estudiós de la temàtica educativa no se li escapa la importància que posseeix la comprensió del procés d'aprenentatge a l'hora de determinar les formes concretes d'organització de l'ensenyament. Hi ha, doncs, sens dubte, un cert consens pel que fa a la necessitat que les teories instructives es fonamentin en teories descriptivo-explicatives sobre el procés d'aprenentatge.

Són moltes i molt variades les teories sobre l'aprenentatge humà que s'han anat desenvolupant. Teories que, en molts casos, tracten aspectes molt generals, cosa que, de vegades, n'ha dificultat l'aplicació a l'hora de construir una teoria instructiva utilitzable en el marc escolar. D'aquesta manera, moltes teories de la instrucció han adoptat models eclèctics tot reunint components procedents de més d'una teoria sobre l'aprenentatge.

Dintre d'aquesta temàtica se situa el llibre de J.B. Araujo i C.B. Chadwick, que té per objecte des-

criure algunes de les teories de l'aprenentatge que els autors consideren de més rellevància en l'àmbit educatiu i, a partir d'aquestes, analitzar-ne les implicacions a l'hora de construir una teoria de la instrucció.

El llibre, doncs, s'ocupa d'una temàtica de gran interès i tant el disseny com l'organització del text s'ajusten a una bona sistematització. Això no obstant, aquesta primera impressió s'esborra quan s'analitza el contingut específic de l'obra.

La primera part es dedica a la presentació de les teories de sis autors: Ausubel, Bandura, Bruner, Gagné, Piaget i Skinner. Cadascuna s'analitza partint de tres aspectes: variables d'entrada, variables de sortida i variables intervinents, malgrat que moltes d'aquestes teories s'oposin conceptualment a aquest tipus de sistematització.

L'anàlisi de cada autor és, des del nostre punt de vista, excessivament superficial i, en alguns casos, molt incompleta. Per exemple, a la teoria sobre la construcció del coneixement, de Piaget, només s'hi dediquen un parell de pàgines, quan aquest autor hi fonamenta tota la seva teoria de l'aprenentatge. Quan els autors aborden la teoria de Bruner ni tan sols fan referència a l'obra *El proceso mental en el aprendizaje*, que és fonamental per comprendre la posició de Bruner en aquesta temàtica.